# Voorstel aan de raad

Nummer: A15-03705


Steller: M. Stel
Afdeling: Griffie
Telefoon: 0320-278450
E-mail: m.stel@lelystad.nl


Punt 8 van de agenda voor de vergadering van 10 februari 2015.

**Onderwerp:**
Gedragscode integriteit voor raadsleden

**Voorgesteld besluit**:
De Gedragscode voor de raadsleden van de gemeente Lelystad vast te stellen en gelijktijdig de Gedragscode van 2006 in te trekken.

**Aanleiding**:
Volgens artikel 15 lid 3 Gemeentewet stelt de gemeenteraad een gedragscode vast voor zijn leden. Dit heeft u negen jaar geleden ook gedaan. Voor u ligt de herziene gedragscode, aangepast om aansluiting te vinden aan de huidige tijd. Daarbij is rekening gehouden met de modelgedragscode van de VNG, de Gemeentewet en de Gedragscode van burgemeester en wethouders. Daarnaast is het onnodig ambtelijke taalgebruik van de verordening aangepast, om zo de gedragscode beter leesbaar te maken. In de bijlage treft u twee versies van de Gedragscode aan: de Gedragscode met daarin de wijzigingen in rood zichtbaar en de Gedragscode met de doorgevoerde wijzigingen die u kunt vaststellen.

**Beoogd effect**
Het waarborgen van de integriteit van het algemeen bestuur in Lelystad.

**Argumenten**
*Voldoen aan wettelijke verplichting*
Met de vaststelling van de gedragscode integriteit voldoet de gemeenteraad aan een wettelijke verplichting.

*De gedragsregels maken gedeelde waarden en normen duidelijk*
De gedragscode biedt aan politieke ambtsdragers in Lelystad houvast bij het bepalen van normen rondom de integriteit van het bestuur. Ook voor de inwoners van Lelystad wordt inzichtelijk gemaakt aan welke gedragsregels het bestuur zich gehouden acht.

*De gedragscode is toe aan actualisatie*
De gedragscode dateerde al van 2006 en is daarom toe aan actualisatie. Dit sluit ook aan bij het belang dat aan integriteit wordt gehecht, dit dient voortdurend op de agenda te staan.

**Uitgangspunten integriteit**
Bestuurders en gekozen volksvertegenwoordigers van een gemeente dienen het algemeen belang. Zij zijn er voor alle burgers van de stad. De monopoliepositie van de gemeente stelt hoge eisen aan de kwaliteit van het openbaar bestuur en de mensen die daarbinnen werken. Voor het adequaat functioneren van de gemeente is het belangrijk dat het bestuur vertrouwen heeft van de inwoners omdat ze deskundig en integer is. Een gedragscode is een handreiking voor de burgemeester, de wethouders en de raad voor integer gedrag. Het geeft zowel richting als een referentiekader voor het college. Bestuurlijke integriteit houdt in dat de verantwoordelijkheid die met de functie samenhangt wordt aanvaard en dat de bereidheid er is daarover verantwoording af te leggen.

**Wie is bevoegd?**
De raad is het orgaan dat de gedragscode vaststelt. De bestaande code moet ingetrokken worden.

**Financiële aspecten**
N.v.t.

**Kanttekeningen**

- Er is een modelgedragscode van de VNG die als leidraad is gebruikt, maar niet volledig is overgenomen. Zo zijn de algemene bepalingen als eerste artikel geformuleerd en niet als algemene tekst voor de artikelen. De tekst is beter leesbaar gemaakt en qua terminologie aangesloten bij de Gemeentewet. De modelgedragscode is bekritiseerd in de vakliteratuur, ook aan de hand daarvan zijn wijzigingen doorgevoerd.
- In het presidium is verzocht om nog eens te kijken naar:
    - De kopjes in het raadsvoorstel “wie is bevoegd”, “kanttekeningen” en “alternatieven/keuzemogelijkheden”.
      Deze kopjes dragen bij aan een zorgvuldige voorbereiding van de besluitvorming. Het is belangrijk te weten welke haken en ogen of risico’s er kleven aan een voorstel (kanttekeningen). Ook is het voor de raad belangrijk te weten welke keuzes hij kan maken, daarom wordt in een goed raadsvoorstel aangegeven welke ruimte de raad heeft om kaders te stellen en welke alternatieve keuzemogelijkheden er zijn.
    - Verwijdering van artikel 3 lid 3.
      Dit lid is niet verwijderd. Dit lid tracht onder andere de zuiverheid van het optreden van het raadslid te beschermen voor het aftreden. Hierdoor is het niet mogelijk om stemgedrag af te spreken om aan het einde van het raadslidmaatschap financieel voordeel te genieten.
    - Controle of “kan zijn” in het artikel 3 lid 8 juist is.
      Dit is nagekeken in de modelverordening, waarin ook is opgenomen “kan zijn”. Een nevenfunctie kan op het moment al strijdig zijn, maar dit zou ook kunnen ontstaan, bijvoorbeeld omdat het waarschijnlijk is dat de instantie/organisatie in de toekomst activiteiten gaat ontplooien die zich niet verenigen met de belangen van de gemeente.
    - Is het noodzakelijk om het tijdsbeslag als bedoeld in artikel 3 lid 9 bekend te maken?
      Dit is relevant omdat het aantal uren ook verband houdt de relatie / band het raadslid heeft met de organisatie en dus met het risico op eventuele belangenverstrengeling.
    - In de tekst staat het woord verantwoord. Is dit het juiste begrip?
      Verantwoord, houdt volgens de Van Dale in: op een te rechtvaardigen manier. Wat verantwoord is, hangt af van de omstandigheden van het geval en is dus zeer casuïstiek. Dit past ook bij een gedragscode, omdat normen en waarden door de tijd heen veranderen.
    - Welke sancties zijn er?
      Sommige zijn strafbaar gesteld in het Wetboek van Strafrecht (bijvoorbeeld geheimhouding). Er zijn informele sancties, zoals (niet uitputtend bedoeld) het openbaar doen van een uitspraak over integer gedrag, het ontslaan uit een bijkomende functie waarin het raadslid door de raad is benoemd en het in rekening brengen van kosten van misbruik van faciliteiten. De ombudsman vindt dat raden aan onethisch gedrag van raadsleden aandacht moeten besteden in een openbare raadsvergadering.
    - Artikel 10 lid 5 is dubbel geregeld.
      Dit is juist, en daarom verwijderd.

**Alternatieven/keuzemogelijkheden**

De gedragscode spreekt zich uit over: begrippen, financiële belangen, andere functies dan het raadslidmaatschap, belangenverstrengeling, het aannemen van giften (etc), informatie, onkostenvergoedingen, gebruik van gemeentelijke voorzieningen, meningsuitingen, onderlinge verhoudingen, handhaving van de gedragscode en de rol van de burgemeester.

De gemeenteraad heeft bij het vaststellen van de gedragscode grote vrijheid. De gemeenteraad is vrij om niet aan te sluiten bij de modelgedragscode en de waarborging van bestuurlijke integriteit te regelen op een manier die volgens hem goed is. Dit kan door de genoemde onderwerpen anders te regelen, of meer of minder te regelen. Daarbij is van belang, dat niet hoeft te worden voorzien, waarin de Gemeentewet al voorziet.

**Communicatie en voortgang**

Het raadsbesluit moet op de gebruikelijke manier bekend gemaakt worden. Verder moet de nieuwe gedragscode en de intrekking van de oude gedragscode gepubliceerd worden op de regelingenbank.

Lelystad, 28 januari 2015.

Het presidium van Lelystad,

de voorzitter,

# Raadsbesluit

Nummer: A15-03705

De raad van de gemeente Lelystad,

op voorstel van het presidium van de gemeente Lelystad d.d. 26 januari 2015;

B E S L U I T:

Vast te stellen de “Gedragscode  voor de raadsleden van de gemeente Lelystad” in gelijktijdig in te trekken de “Gedragscode integriteit voor raadsleden” d.d. 6 april 2006.

Lelystad, 10 februari 2015

De raad van de gemeente Lelystad,

de griffier, de voorzitter,

# Gedragscode voor de raadsleden van de gemeente Lelystad

**Artikel 1 Algemene bepalingen**

1. Deze gedragscode geldt voor alle raadsleden en officieel aangewezen fractieassistenten.
2. In gevallen waarin de code niet voorziet of waarbij de toepassing niet eenduidig is, vindt bespreking plaats in het presidium.
3. Raadsleden en officieel aangewezen fractieassistenten ontvangen bij hun benoeming resp. aanwijzing de gedragscode.

**Artikel 2 Kernbegrippen bestuurlijke integriteit**

Een aantal kernbegrippen is leidend en plaatst bestuurlijke integriteit in een breder perspectief.

- *Dienstbaarheid*
  Het handelen van een bestuurder is altijd en volledig gericht op het belang van de gemeente en op de organisaties en burgers die van de gemeente onderdeel uitmaken.
- *Functionaliteit*
  Het handelen van een bestuurder heeft een herkenbaar verband met de functie die hij vervult in het bestuur.
- *Onafhankelijkheid*
  Het handelen van een bestuurder wordt gekenmerkt door onafhankelijkheid, dat wil zeggen dat geen vermenging optreedt met oneigenlijke belangen en dat ook iedere schijn van een dergelijke vermenging wordt vermeden.
- *Openheid*
  Het handelen van een bestuurder is transparant waardoor optimale verantwoording mogelijk is en de burgers volledig inzicht hebben in het handelen van de bestuurder en zijn beweegredenen daarbij.
- *Betrouwbaarheid*
  Op een bestuurder moet men kunnen rekenen. Die houdt zich aan zijn afspraken. Kennis en informatie waarover hij uit hoofde van zijn functie beschikt gebruikt hij uitsluitend voor het uitoefenen van zijn ambt.
- *Zorgvuldigheid*
  Het handelen van een bestuurder is zodanig dat alle organisaties en burgers op gelijke wijze en met respect worden behandeld en dat belangen van partijen op correcte wijze worden afgewogen.

**Artikel 3 Belangenverstrengeling en aanbesteding**

1. Een raadslid doet opgave van zijn financiële belangen in ondernemingen en organisaties waarmee de gemeente zakelijke betrekkingen onderhoudt als dat belang groter is dan 5% van het aandelenkapitaal. De opgave is openbaar en door derden te raadplegen.
2. Bij privaatpublieke samenwerkingsrelaties voorkomt een raadslid (de schijn van) bevoordeling in strijd met eerlijke concurrentieverhoudingen.
3. Een oud-raadslid verricht in principe het eerste jaar na de beëindiging van zijn ambtstermijn geen werkzaamheden voor de gemeente tegen beloning.
4. Als de onafhankelijke oordeelsvorming over een onderwerp in het geding kan zijn, geeft een raadslid bij de besluitvorming daarover aan in hoeverre het onderwerp hem persoonlijk aangaat.
5. Een raadslid dat familie- of vriendschapsbetrekkingen of andere persoonlijke betrekkingen heeft met een aanbieder van diensten aan de gemeente, neemt niet deel aan de besluitvorming over de desbetreffende opdracht.
6. Een raadslid neemt van een aanbieder van diensten aan de gemeente of een indiener van een verzoek geen geschenken, faciliteiten of diensten aan.
7. Een raadslid dat een functie bekleedt bij een organisatie die een belang heeft bij een door de gemeenteraad te nemen besluit, neemt niet deel aan de stemming over dat besluit.
8. Een raadslid vervult geen andere functies dan het lidmaatschap van de raad tenzij er geen strijdigheid is of kan zijn met het belang van de gemeente of (eventuele) aantasting van de integriteit van het raadslid.
9. Een raadslid geeft aan welke andere functies dan het lidmaatschap van de raad hij vervult, voor welke organisatie(s) de functies worden verricht, wat het tijdsbeslag is en of de functies bezoldigd zijn. Deze gegevens worden geplaatst op de website van de gemeente.

**Artikel 4 Informatie**

1. Een raadslid gaat zorgvuldig en correct om met informatie waarover hij uit hoofde van zijn ambt beschikt. Hij zorgt ervoor dat stukken met vertrouwelijke gegevens veilig worden opgeborgen en dat computerbestanden zo goed mogelijk beveiligd zijn.
2. Een raadslid verspreidt geen geheime of vertrouwelijke informatie.
3. Een raadslid maakt voordat openbare besluitvorming heeft plaatsgevonden niet in zijn voordeel of in het voordeel van zijn persoonlijke betrekkingen gebruik van in de uitoefening van het ambt verkregen informatie.
4. Een raadslid gaat verantwoord om met de e-mail- en internetfaciliteiten van de gemeente en het gebruik van social media, zowel in zijn functie als privé.

**Artikel 5 Aannemen van geschenken, giften, faciliteiten, diensten en uitnodigingen**

1. Raadsleden accepteren geen geschenken, giften, faciliteiten, diensten en uitnodigingen als hun onafhankelijke positie hierdoor kan worden beïnvloed, of de schijn hiervan kan worden gewekt.
2. Geschenken, giften, faciliteiten, diensten en uitnodigingen die een raadslid vanwege zijn functie ontvangt worden in het presidium gemeld en zijn eigendom van de gemeente. Er wordt een gemeentelijke bestemming voor gezocht.
3. Geschenken, giften, faciliteiten of diensten die een waarde van minder van € 50,00 vertegenwoordigen, kunnen in afwijking van het bovenstaande door een raadslid worden aanvaard en hoeven niet te worden gemeld en geregistreerd.
4. Geschenken, giften of faciliteiten worden niet op het huisadres ontvangen. Als dit toch is gebeurd, wordt dit gemeld in het presidium. Het presidium besluit over de bestemming van het geschenk, de gift of faciliteit.
5. Excursies en werkbezoeken op uitnodiging en rekening van derden worden gemeld in het presidium.

**Artikel 6 Onkostenvergoedingen**

1. Een raadslid declareert geen kosten bij de gemeente, tenzij een andere door de raad vastgestelde, of hogere regeling daarin voorziet.
2. Een raadslid declareert geen kosten die al op andere wijze worden vergoed.

**Artikel 7 Gemeentelijke voorzieningen**

Gebruik van gemeentelijke eigendommen en voorzieningen voor privédoeleinden is niet toegestaan, tenzij het gaat om in bruikleen gegeven voorzieningen zoals I-pads, printers, mobiele telefoons die ook voor privédoeleinden kunnen worden gebruikt.

**Artikel 8 Meningsuitingen**

1. Een raadslid stelt de persoonlijke integriteit van leden van college, raad en medewerkers van de ambtelijke organisatie niet zonder bewijs ter discussie.
2. De toonzetting van uitspraken van een raadslid zijn niet persoonlijk beledigend of kwetsend.
3. De privacy van raadsleden, collegeleden en medewerkers van de ambtelijke organisatie wordt in het debat gerespecteerd.

**Artikel 9 Onderlinge verhoudingen**

1. Een raadslid laat in zijn optreden zien het college en de burgemeester te respecteren als bestuursorganen van de gemeente. Het raadslid is zorgvuldig, open en betrouwbaar in omgang met (de leden van) de raad en (de leden van) het college en heeft transparante werkrelaties met de leden van het college.
2. Een raadslid is zorgvuldig, open en betrouwbaar in de omgang met de medewerkers van de ambtelijke organisatie.

**Artikel 10 Handhaving van de gedragscode**

1. Raadsleden spreken elkaar aan op het gedrag.
2. Als ernstige vermoedens bestaan dat de wet of gedragscode geschonden worden kan de voorzitter van de raad een onderzoek instellen.
3. Als geen verandering optreedt in het gedrag kan de kwestie om advies worden voorgelegd aan het Bureau Integriteit Nederlandse Gemeenten.
4. De voorzitter van de raad stelt de gedragscode en de naleving ervan één keer per jaar in het presidium aan de orde.

**Artikel 11 De rol van de burgemeester**

1. De burgemeester heeft een eigen actieve rol ten aanzien van gedragingen van de raadsleden.

2. De burgemeester ziet toe op de naleving van de gedragscode. Daarnaast zorgt hij ervoor dat het thema integriteit in zijn algemeenheid regelmatig op de agenda staat en dat in het presidium voldoende ruimte is om relevante thema's te bespreken.
3. Als hij vermoedt dat een raadslid een onderdeel van de gedragscode overtreedt, spreekt hij het raadslid daarop aan en stelt zo nodig een onderzoek in. Andere raadsleden kunnen de burgemeester verzoeken naar een bepaalde gedraging onderzoek in te stellen.

**Artikel 12 Inwerkingtreding**
De gedragscode voor de raadsleden van de gemeente Lelystad treedt in werking op de dag nadat deze is vastgesteld.

Lelystad, 10 februari 2015.

De raad van de gemeente Lelystad,

de griffier, de voorzitter,